

Nederlandse Mededingingsautoriteit

BESLUIT

Nummer 103016_13/12.BT879

Betreft zaak: Besluit tot vaststelling van tarieven voor het transport van gas ingevolge artikel 81c, eerste en tweede lid van de Gaswet en wijziging van de rekenvolumina ingevolge artikel 81a, tweede lid van de Gaswet per 1 januari 2009 voor Zebra Gasnetwerk B.V.

Datum:

Inhoudsopgave

1	Inleiding.....	3
2	Leeswijzer.....	3
3	Wettelijke basis van dit besluit.....	4
4	Context van dit besluit.....	5
4.1	Inhoudelijke Context.....	5
4.2	Wettelijke Context.....	7
5	Procedure.....	10
6	Rekenvolumina.....	11
7	Zienswijzen VEMW.....	12
8	Beoordeling voorstel.....	15
9	Dictum.....	17
Bijlage 1	Berekening van de Totale Inkomsten 2009 inclusief correcties	
Bijlage 2	Berekening van de rekenvolumina	

1 Inleiding

1. Met dit besluit geeft de Raad van Bestuur van de Nederlandse Mededingingsautoriteit (hierna: de Raad) uitvoering aan artikel 81a en artikel 81c van de Gaswet. Op grond hiervan wijzigt de Raad het rekenvolume van elke tariefdrager van elke dienst waarvoor een tarief wordt vastgesteld (hierna: rekenvolumina) en stelt de Raad jaarlijks voor iedere netbeheerder de tarieven vast, die deze netbeheerder ten hoogste mag berekenen voor het transport van gas dat bestemd is voor levering aan afnemers en de dat transport ondersteunende diensten (hierna: transporttarieven).
2. De transporttarieven die de Raad met dit besluit vaststelt, treden in werking met ingang van 1 januari 2009. De rekenvolumina die zijn vastgelegd in het besluit van 25 april 2008 met het kenmerk 102463_14/2 wijzigt de Raad met dit besluit. Dit besluit is van toepassing op Zebra Gasnetwerk B.V.

2 Leeswijzer

3. Met dit besluit stelt de Raad de transporttarieven en rekenvolumina voor Zebra Gasnetwerk B.V. vast. Dit besluit bestaat uit een aantal hoofdstukken. In de hoofdstukken 3 en 4 beschrijft de Raad welk kader hij hanteert voor dit besluit. Het kader wordt bepaald door de wettelijke basis (hoofdstuk 3) en de context (hoofdstuk 4) van dit besluit. Hoofdstuk 5 heeft betrekking op de procedure die de Raad heeft gevolgd bij de totstandkoming van dit besluit. In hoofdstuk 6 beschrijft de Raad de wijziging van de rekenvolumina. In hoofdstuk 7 gaat de Raad in op de zienswijzen van de Vereniging voor Energie, Milieu en Water (hierna: VEMW) die zijn ingediend naar aanleiding van de terinzagelegging van de tariefvoorstellen. De Raad geeft zijn oordeel over het voorstel van Zebra Gasnetwerk B.V. in hoofdstuk 8. De Raad eindigt het besluit met zijn dictum (hoofdstuk 9).
4. De Raad heeft twee bijlagen toegevoegd aan het besluit. De eerste bijlage bevat een uitwerking van de berekening van de Totale Inkomsten 2009 inclusief correcties. De tweede bijlage bevat een uitwerking van de berekening van de rekenvolumina. Beide bijlagen zijn een onderdeel van onderhavig besluit.

3 Wettelijke basis van dit besluit

5. In dit hoofdstuk beschrijft de Raad de bepalingen die gezamenlijk de wettelijke basis vormen voor dit besluit.
6. Artikel 81a, tweede lid van de Gaswet luidt:
“De raad van bestuur van de mededingingsautoriteit kan het in het eerste lid, onderdeel c, bedoelde rekenvolume gedurende de in dat lid bedoelde periode wijzigen.”
7. Artikel 81c, eerste lid van de Gaswet luidt:
“De raad van bestuur van de mededingingsautoriteit stelt met betrekking tot het transport van gas dat bestemd is voor levering aan afnemers voor iedere netbeheerder de tarieven, die kunnen verschillen voor de verschillende netbeheerders en voor de onderscheiden tariefdragers en die deze ten hoogste mag berekenen voor het transport van dat gas en de dat transport ondersteunende diensten, jaarlijks vast.”
8. Artikel 81c, tweede lid van de Gaswet luidt:
“De raad van bestuur van de mededingingsautoriteit kan de tarieven die zullen gelden in het jaar t corrigeren, indien de tarieven die golden in het jaar of de jaren voorafgaand aan het jaar t:
 - a. bij rechterlijke uitspraak of met toepassing van artikel 6:18 van de Algemene wet bestuursrecht zijn gewijzigd;*
 - b. zijn vastgesteld met inachtneming van onjuiste of onvolledige gegevens en de raad van bestuur van de mededingingsautoriteit, indien hij de beschikking had over juiste of volledige gegevens, tarieven zou hebben vastgesteld die in aanmerkelijke mate zouden afwijken van de vastgestelde tarieven;*
 - c. zijn vastgesteld met gebruikmaking van geschatte gegevens en de feitelijk gegevens daarvan afwijken.”*
9. Artikel 81d, eerste lid van de Gaswet luidt:
“De tarieven treden in werking op een door de raad van bestuur van de mededingingsautoriteit te bepalen datum en gelden tot 1 januari van het jaar, volgend op de datum van inwerkingtreding van het besluit tot vaststelling van de tarieven.”

4 Context van dit besluit

10. In dit hoofdstuk beschrijft de Raad de inhoudelijke en wettelijke context van dit besluit. Door deze context te beschrijven, plaatst de Raad dit besluit in een breder perspectief. Het breder perspectief bestaat uit een korte beschrijving van de wijze waarop het netbeheer van gasnetten past binnen de totale gasmarkt en van de samenhang van dit besluit met andere besluiten van de Raad.

4.1 *Inhoudelijke Context*

Beheer van gasnetten

11. De Raad houdt onafhankelijk toezicht op de gasmarkt, met als doel deze markt zo effectief mogelijk te laten werken. De gasmarkt bestaat uit de segmenten productie, levering en transport van gas. Bij productie en levering van gas is sprake van een vrije markt. Voor de bijbehorende diensten op deze segmenten kunnen handelaren, zakelijke gebruikers en consumenten zelf bepalen met welk bedrijf zij een contract willen afsluiten. Bij het transport van gas is dit niet het geval. Degenen die gebruik willen maken van de transportcapaciteit van een bepaald net kunnen niet zelf bepalen door welk bedrijf zij het transport willen laten verrichten. Zij zijn gebonden aan de netbeheerder die het net beheert waarvan zij gebruik willen maken.
12. Degene aan wie een gastransportnet toebehoort, is verplicht voor het beheer van dat net een of meer naamloze of besloten vennootschappen als netbeheerder aan te wijzen¹. De aanwijzing van een netbeheerder heeft instemming van de Minister². Gas Transport Services B.V. is aangewezen als beheerder van het landelijk gastransportnet. De meeste afnemers zijn echter niet op dit landelijk gastransportnet aangesloten, maar op een fijnmazig gasdistributienet met een regionaal karakter en veelal met een lager drukniveau. Via het landelijk gastransportnet en het distributienet stroomt het gas uiteindelijk naar de afzonderlijke afnemers. Beheerders van dergelijke fijnmazige, regionale gastransportnetten worden ook wel regionale netbeheerders genoemd. Zebra Gasnetwerk B.V. is een regionale netbeheerder gas.

¹ Ingevolge artikel 2, eerste lid van de Gaswet.

² Ingevolge artikel 4, tweede lid van de Gaswet.

13. In de Gaswet zijn de beheertaken van netbeheerders bepaald³. Een netbeheerder heeft onder meer als taak om zijn gastransportnet op economische voorwaarden in werking te hebben, te onderhouden en te ontwikkelen op een wijze die de veiligheid, doelmatigheid en betrouwbaarheid van dat gastransportnet en van het transport van gas waarborgt⁴. Daarnaast heeft een netbeheerder als taak om koppelingen met andere gastransportnetten te realiseren en reparaties aan zijn gastransportnet uit te voeren⁵. Netbeheerders hebben er belang bij dat zij de kosten (inclusief een redelijk rendement op het daadwerkelijk geïnvesteerde vermogen voor de vermogensverschaffers), die zij maken om te voldoen aan de wettelijke beheertaken, kunnen terugverdienen. Omdat netbeheerders de noodzakelijke kosten vergoed kunnen krijgen via de transporttarieven, komt door de regulering van de inkomsten de kwaliteit, en daarmee de leveringszekerheid, van gas niet in gevaar.
14. Netbeheerders van gastransportnetten hebben geen wettelijk monopolie. Aangezien het niet doelmatig is om meerdere gastransportnetten naast elkaar te hebben, bevinden netbeheerders zich feitelijk echter wel in een monopoliesituatie. Zij ondervinden bij het beheer van hun gastransportnetten geen concurrentie van andere netbeheerders. Het ontbreken van concurrentie zou ertoe kunnen leiden dat een netbeheerder onvoldoende doelmatig werkt, te hoge tarieven vaststelt of tussen verschillende typen afnemers gaat discrimineren. De afnemers worden in dergelijke gevallen benadeeld. Afnemers zijn namelijk gebaat bij het bevorderen van de doelmatigheid van de bedrijfsvoering en de meest doelmatige kwaliteit van het transport. Ook indien de netbeheerder een hoger rendement behaalt dan in het economisch verkeer gebruikelijk is, worden afnemers benadeeld. Het klemmt des te meer als afnemers in dergelijke gevallen benadeeld worden, omdat zij niet in staat zijn om te kiezen voor een aansluiting op een distributienet van een andere netbeheerder waar zij *“meer waar voor hun geld krijgen”*⁶.
15. De wetgever heeft de Raad daarom belast met de taak om een reguleringssystematiek vast te stellen waarmee netbeheerders, zoals de Minister aangeeft, *“een prikkel krijgen om net zo doelmatig te handelen als bedrijven op een markt met concurrentie”*⁷. Indien dat het geval is, resulteert dat naar de mening van de Raad in een optimale balans tussen prijs en kwaliteit van de geleverde diensten. Met de vaststelling van een dergelijke reguleringssystematiek reguleert de Raad het gedrag van deze bedrijven die zich in een monopoliesituatie bevinden.

³ Ingevolge artikel 10b van de Gaswet is het de netbeheerder niet toegestaan om goederen of diensten te leveren waarmee zij in concurrentie treden, met uitzondering van de in dat artikel limitatief opgesomde werkzaamheden. Artikel 32 van de Gaswet stelt daarbij dat een gasbedrijf een afzonderlijke boekhouding moet aanhouden voor het transport van gas.

⁴ Ingevolge artikel 10, eerste lid van de Gaswet.

⁵ Ingevolge artikel 10, eerste en derde lid van de Gaswet.

⁶ Tweede Kamer, vergaderjaar 2002-2003, 28174, nr. 28, p. 13.

⁷ Tweede Kamer, vergaderjaar 2002-2003, 28174, nr. 28, p. 13.

De Raad beoogt met de reguleringssystematiek een optimale balans te vinden tussen de belangen van de diverse betrokkenen. Toepassing van de reguleringssystematiek leidt uiteindelijk tot een x -factor en rekenvolumina voor elke netbeheerder afzonderlijk. De x -factor en de rekenvolumina leiden op hun beurt weer tot de tarieven die elke netbeheerder ten hoogste mag berekenen voor het transport van gas aan zijn afnemers en de dat transport ondersteunende diensten. Kortom, op deze wijze bevordert de Raad door middel van marktwerking de doelmatige bedrijfsvoering van netbeheerders zoals bedoeld in artikel 81, eerste lid van de Gaswet.

4.2 *Wettelijke Context*

Van het methodebesluit en het x -factor- en rekenvoluminabesluit

16. Jaarlijks stelt de Raad in afzonderlijke tariefbesluiten de maximum transporttarieven vast die elke netbeheerder in rekening mag brengen. De Raad vindt het belangrijk om inzichtelijk te maken hoe de transporttarieven samenhangen met het methodebesluit en de daarvan afgeleide x -factor en rekenvolumina per netbeheerder. De Raad hecht hier aan omdat deze begrippen onlosmakelijk met elkaar verbonden zijn.
17. De Raad heeft de methoden tot vaststelling van de x -factor en van de rekenvolumina voor regionale netbeheerders gas in een separaat methodebesluit vastgelegd. Voor de periode van 1 januari 2008 tot en met 31 december 2010 (hierna: derde reguleringsperiode) heeft de Raad deze twee (rekenkundige) methoden vastgelegd in het besluit van 25 april 2008 met kenmerk 102449/167. De wettelijke grondslag hiervoor is artikel 81, eerste, tweede en vierde lid van de Gaswet:

“-1. De raad van bestuur van de mededingingsautoriteit stelt na overleg met de gezamenlijke netbeheerders en met representatieve organisaties van partijen op de gasmarkt, met inachtneming van het belang dat door middel van marktwerking ten behoeve van afnemers de doelmatigheid van de bedrijfsvoering en de meest doelmatige kwaliteit van het transport worden bevorderd, de methode tot vaststelling van de korting ter bevordering van de doelmatige bedrijfsvoering, van de kwaliteitsterm en van het rekenvolume van elke tariefdrager van elke dienst waarvoor een tarief wordt vastgesteld, vast.”

“-2. De korting ter bevordering van de doelmatige bedrijfsvoering heeft onder meer ten doel te bereiken dat de netbeheerder in ieder geval geen rendement kan behalen dat hoger is dan in het economisch verkeer gebruikelijk en dat de gelijkwaardigheid in de doelmatigheid van netbeheerders wordt bevorderd.”

“-4. De rekenvolumina die een netbeheerder gebruikt bij het voorstel, bedoeld in artikel 81b, zijn gebaseerd op daadwerkelijk gefactureerde volumina in eerdere jaren, of worden door de raad geschat indien deze betrekking hebben op nieuwe tarieven.”

18. Vervolgens heeft de Raad de methoden uit het methodebesluit toegepast om de hoogte van de x -factor en de rekenvolumina voor iedere netbeheerder afzonderlijk vast te stellen. Voor de derde reguleringsperiode zijn de x -factor en de rekenvolumina voor Zebra Gasnetwerk B.V. vastgesteld in het besluit van 25 april 2008 met kenmerk 102463_14/2. De wettelijke grondslag hiervoor is artikel 81a, eerste lid van de Gaswet:

“- 1. Ten behoeve van het voorstel, bedoeld in artikel 81b, stelt de raad van bestuur van de mededingingsautoriteit voor iedere netbeheerder afzonderlijk voor een periode van ten minste drie en ten hoogste vijf jaar vast:

a. de korting ter bevordering van de doelmatige bedrijfsvoering,

b. de kwaliteitsterm, en

c. het rekenvolume van elke tariefdrager van elke dienst waarvoor een tarief wordt vastgesteld.”

19. De Raad wijzigt met het onderhavige besluit de rekenvolumina voor de derde reguleringsperiode per 1 januari 2009. De aanleiding hiervan is het wijzigingsbesluit van de TarievenCode Gas⁸ van 10 december 2008 met kenmerk 102490/24 dat de tariefstructuren van de transporttarieven wijzigt. De wettelijke grondslag voor het wijzigen van de rekenvolumina is artikel 81a, tweede lid van de Gaswet:

- 2. De raad van bestuur van de mededingingsautoriteit kan het in het eerste lid, onderdeel c, bedoelde rekenvolume gedurende de in dat lid bedoelde periode wijzigen.”

Via het tariefvoorstel

20. Iedere netbeheerder zendt jaarlijks aan de Raad een voorstel voor de tarieven die deze netbeheerder ten hoogste zal berekenen voor het transport van gas en de dat transport ondersteunende diensten (hierna: tariefvoorstel). Daarbij nemen de netbeheerders het uitgangspunt van kostenoriëntatie, de tariefstructuren zoals vastgelegd in de TarievenCode Gas, de door de Raad vastgestelde x -factor en rekenvolumina en de wettelijke formule in acht. De wettelijke grondslag hiervoor is artikel 81b, eerste en tweede lid van de Gaswet:

“- 1. Iedere netbeheerder die het transport van gas verricht dat bestemd is voor levering aan afnemers zendt jaarlijks voor 1 oktober aan de raad van bestuur van de mededingingsautoriteit een voorstel voor de tarieven die deze netbeheerder ten hoogste zal berekenen voor het transport van gas aan die afnemers en de dat transport ondersteunende diensten, met inachtneming van:

a. het uitgangspunt dat de kosten worden toegerekend aan de tariefdragers betreffende de diensten die deze kosten veroorzaken,

b. de tariefstructuren vastgesteld op grond van artikel 12f,

c. het bepaalde bij of krachtens artikel 81a, en

d. de formule:

⁸ De TarievenCode Gas wordt regelmatig gewijzigd, zie www.energiekamer.nl.

$$TI_t = \left(1 + \frac{cpi \pm x + q}{100} \right) TI_{t-1}$$

waarbij:

TI_t = de totale inkomsten uit de tarieven uit het jaar t, te weten de som van de vermenigvuldiging van elk tarief in het jaar t en het op basis van artikel 81a, onderdeel c, vastgestelde rekenvolume van elke tariefdrager waarvoor een tarief wordt vastgesteld;

TI_{t-1} = de totale inkomsten uit de tarieven in het jaar voorafgaand aan het jaar t, te weten de som van de vermenigvuldiging van elk tarief in het jaar t-1 en het op basis van artikel 81a, onderdeel c, vastgestelde rekenvolume van elke tariefdrager waarvoor een tarief wordt vastgesteld;

cpi = de relatieve wijziging van de consumentenprijsindex (alle huishoudens), berekend uit het quotiënt van deze prijsindex, gepubliceerd in de vierde maand voorafgaande aan het jaar t, en van deze prijsindex, gepubliceerd in de zestiende maand voorafgaande aan het jaar t, zoals deze maandelijks wordt vastgesteld door het Centraal Bureau voor de Statistiek;

x = de korting ter bevordering van de doelmatige bedrijfsvoering;

q = de kwaliteitsterm, die de aanpassing van de tarieven in verband met de geleverde kwaliteit aangeeft.

- 2. Een netbeheerder kan, gelijktijdig met het voorstel, bedoeld in het eerste lid, een voorstel doen voor een tariefverhoging ter dekking van de kosten voor de een uitzonderlijke en aanmerkelijke investering ter uitbreiding van het door de netbeheerder beheerde net.”

Naar het tariefbesluit

21. De Raad stelt jaarlijks de tarieven met betrekking tot het transport van gas en de dat transport ondersteunende diensten voor iedere netbeheerder vast. Dit tariefbesluit bevat de transporttarieven die afnemers van gas ten hoogste moeten betalen. Indien bij de eerder vastgestelde tarieven gebruik is gemaakt van onjuiste of onvolledige gegevens kan de Raad een correctie toepassen. De wettelijke grondslag voor het tariefbesluit is artikel 81c, eerste, tweede en derde lid van de Gaswet:

“- 1. De raad van bestuur van de mededingingsautoriteit stelt met betrekking tot het transport van gas dat bestemd is voor levering aan afnemers voor iedere netbeheerder de tarieven, die kunnen verschillen voor de verschillende netbeheerders en voor de onderscheiden tariefdragers en die deze ten hoogste mag berekenen voor het transport van dat gas en de dat transport ondersteunende diensten, jaarlijks vast.

- 2. De raad van bestuur van de mededingingsautoriteit kan de tarieven die zullen gelden in het jaar t corrigeren, indien de tarieven die golden in het jaar of de jaren voorafgaand aan het jaar t:

a. bij rechterlijke uitspraak of met toepassing van artikel 6:18 van de Algemene wet bestuursrecht zijn gewijzigd;

b. zijn vastgesteld met inachtneming van onjuiste of onvolledige gegevens en de raad van bestuur van de mededingingsautoriteit, indien hij de beschikking had over de juiste of volledige gegevens,

*tarieven zou hebben vastgesteld die in aanmerkelijke mate afwijken van de vastgestelde tarieven.
c. zijn vastgesteld met gebruikmaking van geschatte gegevens en de feitelijk gegevens daarvan afwijken.*

- 3. Indien het voorstel niet binnen de termijn, bedoeld in artikel 81b, eerste lid, aan de raad van bestuur van de mededingingsautoriteit is gezonden, stelt deze de tarieven voor de desbetreffende netbeheerder uit eigen beweging vast met inachtneming van artikel 81b."

22. De tarieven gelden voor de periode van inwerkingtreding tot 1 januari van het jaar volgend op inwerkingtreding ingevolge artikel 81d, eerste lid van de Gaswet:
"-1. De tarieven treden in werking op een door de raad van bestuur van de mededingingsautoriteit te bepalen datum en gelden tot 1 januari van het jaar, volgend op de datum van inwerkingtreding van het besluit tot vaststelling van de tarieven"

5 Procedure

23. Met het besluit van 25 april 2008 met het kenmerk 102449/167 heeft de Raad op grond van artikel 81, eerste lid van de Gaswet de methode vastgesteld tot vaststelling van de korting ter bevordering van de doelmatige bedrijfsvoering (hierna: *x*-factor) en de rekenvolumina voor de derde reguleringsperiode.
24. Met het besluit van 25 april 2008 met het kenmerk 102463_14/2 heeft de Raad op grond van artikel 81a, eerste lid, onderdeel a, een *x*-factor van 7,8 vastgesteld voor Zebra Gasnetwerk B.V. voor de derde reguleringsperiode.
25. De Raad heeft vooralsnog geen methode vastgesteld tot vaststelling van de kwaliteitsterm (hierna: *q*-factor) als bedoeld in artikel 81, eerste lid, onderdeel b van de Gaswet. De Raad heeft voor de derde reguleringsperiode dan ook geen *q*-factor vastgesteld, als bedoeld in artikel 81a, eerste lid, onderdeel b van de Gaswet.
26. Op grond van artikel 81b, eerste lid, onderdeel d van de Gaswet, heeft de Raad met gebruikmaking van de gegevens van het Centraal Bureau voor de Statistiek de hoogte van de relatieve wijziging van de consumentenprijsindex voor het jaar 2009 berekend. De uitkomst bedraagt 3,2.
27. De Raad wijzigt met het onderhavige besluit de rekenvolumina, zoals deze waren vastgesteld in het 25 april 2008 met het kenmerk 102463_14/2. De wettelijke grondslag hiervoor is artikel 81a, tweede lid van de Gaswet. De Raad wijzigt de rekenvolumina omdat op 10 december 2008 de tariefstructuren van de transporttarieven, zoals vastgelegd in de TarievenCode Gas, zijn gewijzigd.

28. Het ontwerpbesluit tot wijziging van de TarievenCode Gas is ter inzage gelegd op 20 augustus 2008. Gezien de waarschijnlijkheid dat dit wijzigingstraject voor 1 januari 2009 zou worden afgerond en de wenselijkheid om de wijziging van de TarievenCode Gas in 2009 in praktijk te brengen, heeft de Raad in overleg met de regionale gasnetbeheerders besloten om iedere netbeheerder twee tariefvoorstellen te laten indienen. Het ene tariefvoorstel voorzag niet in de wijziging van de TarievenCode Gas, het andere voorstel wel. Met de vaststelling van de wijziging van de TarievenCode Gas is alleen het tariefvoorstel, dat voorzag in de wijziging, relevant.
29. Op 19 september 2008 heeft de Raad het verzoek naar Zebra Gasnetwerk B.V. gestuurd om uiterlijk 1 oktober 2008 het tariefvoorstel, bedoeld in artikel 81b, eerste lid van de Gaswet bij de Raad in te dienen. Op 1 oktober 2008 heeft de Raad het tariefvoorstel ontvangen.
30. Op 10 oktober 2008 heeft de Raad het tariefvoorstel ter inzage gelegd. Tevens is dit voorstel op de internetpagina van de Energiekamer van de Nederlandse Mededingingsautoriteit gepubliceerd (www.energiekamer.nl). Hiervan is op 10 oktober 2008 melding gemaakt in de Staatscourant⁹.
31. Op 23 oktober 2008 heeft VEMW naar aanleiding van de terinzagelegging van de tariefvoorstellen een zienswijze ingediend. In hoofdstuk 8 gaat de Raad hier nader op in.

6 Rekenvolumina

32. Ingevolge artikel 81a, tweede lid van de Gaswet kan de Raad de rekenvolumina gedurende de reguleringsperiode wijzigen. De Raad maakt van deze bevoegdheid gebruik en wijzigt de rekenvolumina van Zebra Gasnetwerk B.V. voor de derde reguleringsperiode per 1 januari 2009. De reden voor deze wijziging is een wijziging van de tariefstructuren van de transporttarieven in de TarievenCode Gas.
33. De wijziging van de TarievenCode Gas vindt gevolg in de vaststelling van de rekenvolumina en de tarieven op de volgende punten. Ten eerste, is het volume-afhankelijke tarief voor kleinverbruikers gelijk gesteld aan nul. Ten tweede is er een nieuwe tariefstructuur gevormd voor afnemers genaamd "profielgrootverbruikers". Waarbij afnemers worden herverdeeld over de tariefstructuren kleinverbruikers en profielgrootverbruikers. Bijlage 2 van dit besluit bevat een uitwerking van de berekening van de rekenvolumina.

⁹ Staatscourant, 10 oktober 2008, nr. 197, blz. 1.

7 Zienswijzen VEMW

34. VEMW heeft een aantal zienswijzen voorgelegd aan de Raad, die betrekking hebben op de tariefvoorstellen van (vrijwel) alle regionale netbeheerders elektriciteit en gas. VEMW vergelijkt onder meer de tariefvoorstellen van de diverse netbeheerders met elkaar. Samengevat constateert VEMW (1) dat de tarieven die verschillende netbeheerders voor dezelfde tariefsdragers voorstellen, onderling sterk van elkaar verschillen, (2) dat de procentuele tariefverschillen tussen 2008 en 2009 niet gelijk zijn aan de door de Raad vastgestelde x -factor (gecorrigeerd voor cpi en q -factor) per netbeheerder, (3) dat onduidelijk is of en op welke wijze correcties (over voorgaande reguleringsperioden) zijn opgenomen in de tarieven en (4, alleen voor elektriciteit) dat de ontwikkeling van de totale inkomsten elektriciteit per netvlak per netbeheerder onduidelijk is.
35. Aangezien de zienswijzen van VEMW betrekking hebben op de tariefvoorstellen van netbeheerders in brede zin, is de behandeling van de zienswijzen door de Raad hierna eveneens uniform voor alle netbeheerders.

Zienswijze “tariefverschillen tussen netbeheerders”

36. VEMW merkt op dat sommige netbeheerders voor dezelfde tariefdrager(s) tarieven voorstellen die veel hoger liggen dan de tarieven van andere netbeheerders. VEMW stelt dat deze verschillen niet kunnen voortkomen uit objectiveerbare regionale kostenverschillen en toegestane verschillen in vergoeding voor uniforme efficiënte kosten per eenheid output. VEMW verzoekt de NMa de voorstellen met opvallend hoge tarieven nader te onderzoeken en waar mogelijk naar beneden bij te stellen.

Reactie van de Raad

37. De Raad merkt op dat in de reguleringsmethoden weliswaar wordt uitgegaan van vergelijkbaarheid van regionale netbeheerders (met uitzondering van objectiveerbare regionale verschillen), maar dat de wet niet voorschrijft dat de verschillende netbeheerders voor dezelfde tariefdragers *gelijke* tarieven dienen te hanteren. De Raad past in de reguleringsmethoden outputsturing toe. Uit de reguleringsmethoden van de Raad vloeit voort dat iedere netbeheerder per eenheid output uiteindelijk dezelfde (efficiënt geachte) inkomsten ontvangt. Eventuele tariefverschillen tussen netbeheerders leiden bij netbeheerders dus niet tot hogere inkomsten dan de efficiënte inkomsten die de Raad voor iedere netbeheerder heeft berekend. De tariefverschillen tussen netbeheerders zijn, voor zover bekend, per tarief(categorie) toe te schrijven aan historische tarief- en kostenverschillen. Deze verschillen kunnen onder andere worden veroorzaakt door verschillende netconfiguraties bij de diverse netbeheerders.

38. Iedere netbeheerder behoort bij het indienen van het tariefvoorstel uit te gaan van de door de Raad berekende totale inkomsten (waarin, door toepassing van de wettelijke formule, de door de Raad vastgestelde x -factor en q -factor zijn verwerkt), de door de Raad vastgestelde rekenvolumina, het principe van kostenoriëntatie¹⁰ en de voorgeschreven tariefstructuren¹¹. De Raad beoordeelt de tariefvoorstellen aan de hand van een aantal richtlijnen. Deze richtlijnen zien onder andere op redelijke consistentie van de voorgestelde tarieven met de laatst vastgestelde tarieven, zowel per individuele tariefdrager als per tariefcategorie. Indien deze consistentie zich voordoet, heeft de Raad geen aanleiding gezien te veronderstellen dat netbeheerders artikel 41b, eerste lid van de E-wet en artikel 81b, eerste lid van de Gaswet niet in acht hebben genomen. Indien een of meerdere tarieven in het tariefvoorstel van een netbeheerder meer afwijken van het laatst vastgesteld tarief dan redelijkerwijs kan worden verwacht (rekening houdend met de verandering in de totale inkomsten), vraagt de Raad de netbeheerder hiervan een kostenonderbouwing. Hiermee beoogt de Raad dat de kostenoriëntatie gewaarborgd blijft. De Raad merkt verder op dat verscheidene netbeheerders hun tariefvoorstel hebben aangepast op basis van de beoordeling van de Raad.

Conclusie

39. Deze zienswijze heeft niet geleid tot een wijziging in het besluit.

Zienswijzen “tariefsverandering tussen 2008 en 2009” en “correcties in de tarieven”

40. VEMW constateert dat de tariefverschillen tussen 2008 en 2009 sterk afwijken van de door de NMa vastgestelde x -factor (gecorrigeerd voor cpi en q -factor). VEMW vraagt zich af wat de wettelijke basis van deze afwijking is en stelt dat de NMa in het tariefbesluit dient aan te geven wat de redenen zijn voor tariefdalingen die (procentueel) minder groot zijn dan de x -factor (gecorrigeerd voor cpi en q -factor).

Reactie van de Raad

41. De Raad stelt dat de verandering in de totale inkomsten voor het voorliggende jaar ten opzichte van de totale inkomsten uit een eerder jaar gelijk is aan verandering die voortvloeit uit de wettelijke formules met toepassing van de cpi, x -factor en de q -factor¹². Dit betekent dat de gewogen gemiddelde tariefverandering van iedere netbeheerder in eerste instantie ook gelijk is aan de verandering via deze wettelijke formules. Deze gemiddelde tariefverandering is naast de wettelijke formule ook afhankelijk van correcties die de Raad in de tarieven heeft

¹⁰ Ingevolge artikel 41b, eerste lid van de E-wet en artikel 81b, eerste lid van de Gaswet

¹¹ TarievenCode Elektriciteit en TarievenCode Gas.

¹² Zie artikel 41b, lid 1 van de E-wet en artikel 81b, lid 1 van de Gaswet.

toegepast¹³. Deze correcties, die logisch voortvloeien uit de reguleringsmethoden, hebben onder andere betrekking op nacalculaties over voorgaande reguleringsperioden en op het feit dat in 2007 en 2008 niet op 1 januari nieuwe tarieven zijn vastgesteld. In bijlage 1 worden deze correcties in detail uiteengezet.

Daarnaast benadrukt de Raad opnieuw dat de wet niet voorschrijft dat de procentuele verandering van elk individueel tarief ten opzichte van het laatst vastgestelde tarief gelijk is aan de *x*-factor (gecorrigeerd voor *cpi*, *q*-factor en correcties).

Conclusie

42. Deze zienswijzen hebben niet geleid tot een wijziging in het besluit.

Zienswijze “onduidelijke ontwikkeling van de toegestane omzet elektriciteit per netvlak”

43. VEMW wenst (meer) inzicht te krijgen in de ontwikkeling van de totale inkomsten die netbeheerders mogen realiseren op afzonderlijke netvlakken en dringt bij de NMa aan op een verklaring voor deze ontwikkeling die moet zijn gebaseerd op de onderliggende kosten.

Reactie van de Raad

44. Naar de opvatting van de Raad komt outputsturing op het niveau van totale inkomsten het meest tegemoet aan hetgeen de wetgever heeft beoogd. De Raad gaat bij het systeem van maatstafconcurrentie niet in op de vraag hoe de netbeheerders de, in de vorm van de *x*-factor opgelegde, efficiëntiedoelstelling kunnen realiseren. De *x*-factor is een prikkel voor de netbeheerder om doelmatiger te worden, maar de Raad schrijft niet voor op welke kosten en/of op welk netvlak de doelmatigheidsverbetering zich moet voordoen. Zoals eerder gesteld is het aan de netbeheerder om te bepalen op welke wijze hij zijn totale kosten toerekent aan de verschillende netvlakken of tariefcategorieën. Vooralsnog heeft de Raad niet *in detail* (dat wil zeggen: op het niveau van individuele tarieven of tariefcategorieën) inzicht in de kostentoekening van een individuele netbeheerder. Ingeval van significante veranderingen van tarieven ten opzichte van laatst vastgestelde tarieven, verlangt de Raad van de netbeheerder een (nadere) kostenonderbouwing. De netbeheerder heeft dus een zekere vrijheid om de verandering in totale inkomsten tot uiting te laten komen in de tarieven. Zoals reeds in de voorgaande zienswijze is gesteld, beoordeelt de Raad de tariefvoorstellen aan de hand van een aantal richtlijnen waarmee de Raad onder andere beoogt dat de wettelijke voorgeschreven kostenoriëntatie gewaarborgd blijft.

Conclusie

45. Deze zienswijze heeft niet geleid tot een wijziging in het besluit.

¹³ Ingevolge artikel 41c van de E-wet en artikel 81c van de Gaswet.

8 Beoordeling voorstel

46. Op basis van de wettelijke formule zoals opgenomen in randnummer 20 en de x -factor zoals opgenomen in randnummer 24 stelt de Raad de Totale Inkomsten voor het jaar 2009 voor Zebra Gasnetwerk B.V. vast op EUR 8.677.602.
47. De Raad corrigeert deze Totale Inkomsten voor het jaar 2009 voor drie nacalculaties, namelijk: de nacalculatie tweede reguleringsperiode, de nacalculatie januari 2007 en de nacalculatie eerste helft 2008. De berekening van de Totale Inkomsten inclusief de in het methodebesluit opgenomen correcties¹⁴ is opgenomen in Bijlage 1.
48. De bovengenoemde nacalculaties hebben geleid tot een correctiebedrag voor jaar 2009. Deze correctiebedragen zijn voor de beoordeling van het tariefvoorstel bij de Totale Inkomsten 2009 opgeteld. Voor Zebra Gasnetwerk B.V. berekent de Raad de volgende correctiebedragen:
- het correctiebedrag nacalculatie tweede reguleringsperiode bedraagt EUR 0;
 - het correctiebedrag nacalculatie januari 2007 bedraagt EUR 0;
 - het correctiebedrag nacalculatie eerste helft 2008 bedraagt EUR -47.771.
49. De Raad stelt de Totale Inkomsten voor het jaar 2009 inclusief correcties voor Zebra Gasnetwerk B.V. vast op EUR 8.629.831.
50. De Raad heeft het op 1 oktober 2008 ontvangen tariefvoorstel beoordeeld aan de hand van artikel 81b, eerste lid van de Gaswet. Daarnaast heeft de Raad het tariefvoorstel getoetst aan een aantal criteria. Deze criteria omvatten onder meer de richtlijnen die de netbeheerders volgen bij het maken van het tariefvoorstel.
51. Deze richtlijnen zien toe op de ontwikkeling van de totale inkomsten, de inkomsten per tariefstructuur en de individuele tarieven voor iedere netbeheerder. Daarnaast neemt de Raad in de beoordeling van het tariefvoorstel de hoogte van en de verhouding tussen de individuele tarieven van iedere netbeheerder mee. Een overig criterium betreft het aantal decimalen waaruit een tarief maximaal mag bestaan; de Raad staat bij een vastrechtstarief twee decimalen en bij een capaciteitsafhankelijk tarief vier decimalen toe.
52. De inkomsten die worden behaald bij het tariefvoorstel van Zebra Gasnetwerk B.V. komen overeen met of zijn lager dan de door de Raad berekende Totale Inkomsten inclusief correcties voor het jaar 2009.

¹⁴ Zie hoofdstuk 10.3 van het methodebesluit.

53. De Raad oordeelt op grond van voorgaande randnummers dat het door Zebra Gasnetwerk B.V. ingediende tariefvoorstel voldoet aan alle in artikel 81b, eerste lid van de Gaswet genoemde eisen.

9 Dictum

54. Op grond van artikel 81c, eerste en tweede lid van de Gaswet besluit de Raad de transporttarieven die Zebra Gasnetwerk B.V. ten hoogste in rekening mag brengen, als volgt vast te stellen:

Voor telemetriegrootverbruikers (≥ 16 bar):

- Vastrecht:	€1.080,00	per aansluiting per jaar
- Capaciteitsafhankelijk tarief:	€19,2744	per eenheid gefactureerde capaciteit per jaar

55. Op grond van artikel 81a, tweede lid van de Gaswet wijzigt de Raad de rekenvolumina van Zebra Gasnetwerk B.V. voor de derde reguleringsperiode, en stelt deze als volgt vast:

Voor telemetriegrootverbruikers (≥ 16 bar):

- Vastrecht:	2	(aantal afnemers)
- Capaciteitsafhankelijk tarief:	447.622	(m ³ (n;35,17) per uur)

56. Van dit besluit zal mededeling worden gedaan in de Staatscourant. Voorts zal dit besluit worden gepubliceerd op de internetpagina van de Energiekamer van de NMa (www.energiekamer.nl) en ter inzage liggen ten kantore van de Raad. Daarnaast is iedere netbeheerder verplicht om een exemplaar van de voor hem geldende tarieven voor een ieder ter inzage te leggen in al zijn vestigingen.

57. Dit besluit treedt in werking op 1 januari 2009.

Den Haag,

Datum,

De Raad van Bestuur van de Nederlandse Mededingingsautoriteit,
namens deze:

Drs. P.J. Plug
Directeur Energiekamer

Tegen dit besluit kan degene, wiens belang rechtstreeks bij dit besluit is betrokken, binnen zes weken na de dag van bekendmaking van dit besluit een gemotiveerd bezwaarschrift indienen bij de Raad van Bestuur van de Nederlandse Mededingingsautoriteit, Juridische Dienst, Postbus 16326, 2500 BH, Den Haag. In dit bezwaarschrift kan een belanghebbende op basis van artikel 7:1a, eerste lid, van de Algemene wet bestuursrecht, de Raad van Bestuur van de Nederlandse Mededingingsautoriteit verzoeken in te stemmen met rechtstreeks beroep bij de administratieve rechter.

Bijlage 1

Berekening van de Totale Inkomsten 2009 inclusief correcties

1	Inleiding.....	2
2	Nacalculatie tweede reguleringsperiode.....	4
2.1	Methode nacalculatie in formulevorm	4
2.1.1	Toegepaste methode	4
2.1.2	Standaardisatie van de afzet	4
2.1.3	Productiviteitsverandering	6
2.1.4	Nacalculatie x -factoren	7
2.1.5	Nacalculatiebedragen	8
3	Nacalculatie januari 2007	9
4	Nacalculatie eerste helft 2008.....	10

1 Inleiding

1. In deze bijlage legt de Raad uit hoe hij de Totale Inkomsten 2009 inclusief correcties voor iedere netbeheerder heeft berekend. De transporttarieven voor het jaar 2009 worden vastgesteld met behulp van deze inkomsten. De Raad berekent de Totale Inkomsten 2009 inclusief correcties voor iedere netbeheerder in een aantal stappen, die hij hieronder toelicht.
2. Ten eerste gebruikt de Raad de formule uit artikel 81b, eerste lid, onderdeel d. Hiermee berekent de Raad de Totale Inkomsten 2009. De Raad hanteert hiervoor de Totale Inkomsten 2008, de cpi , de x -factor en q -factor.
3. De Raad past op de transporttarieven voor het jaar 2009 drie correcties toe voor drie verschillende nacalculaties. Deze betreffen de nacalculatie tweede reguleringsperiode, de nacalculatie januari 2007 en de nacalculatie eerste helft 2008¹. De Raad berekent de Totale Inkomsten 2009 inclusief correcties voor iedere netbeheerder zodoende als volgt:

$$TI_{i,2009,C} = TI_{i,2009} + Cor_{i,2009,2RP} + Cor_{i,2009,jan07} + Cor_{i,2009,S1_2008}$$

waarbij:

$TI_{i,2009,C}$	de totale inkomsten 2009 van netbeheerder i inclusief correcties
$TI_{i,2009}$	de totale inkomsten 2009 van netbeheerder i zonder correcties
$Cor_{i,2009,2RP}$	het bedrag dat de Raad in 2009 als correctie toepast op de tarieven van netbeheerder i als gevolg van de nacalculatie van de tweede reguleringsperiode
$Cor_{i,2009,jan07}$	het bedrag dat de Raad in 2009 als correctie toepast op de tarieven van netbeheerder i als gevolg van de nacalculatie van januari 2007
$Cor_{i,2009,S1_2008}$	het bedrag dat de Raad in 2009 als correctie toepast op de tarieven van netbeheerder i als gevolg van de nacalculatie van de eerste helft van 2008

4. Gezien de omvang van de nacalculatiebedragen heeft de Raad ervoor gekozen om de bedragen gelijkmatig over de drie jaren van de derde reguleringsperiode te verwerken in de tarieven². Hiermee voorkomt de Raad grote tariefschommelingen als gevolg van de nacalculaties.

¹ Zie hoofdstuk 10.3 van het methodebesluit.

² Zie randnummer 186 van het methodebesluit.

5. De Raad berekent elk correctiebedrag door elk nacalculatiebedrag te delen door drie en te vermeerderen met de relevante heffingsrente om te komen tot een bedrag dat hij als correctie op de tarieven toepast in 2009:

$$Cor_{i,2009,k} = \frac{Nac_{i,k}}{3} \cdot (1 + r_{Heff})$$

waarbij:

- $Cor_{i,2009,k}$ het bedrag dat de Raad in 2009 als correctie toepast op de tarieven van netbeheerder i als gevolg van de nacalculatie van k (zoals vermeld in randnummer 3 zijn er drie waarden van k , te weten 2RP, jano7 en S1_2008)
- $Nac_{i,k}$ het bedrag dat de Raad als gevolg van de nacalculatie van k in de derde reguleringsperiode als correctie toepast op de tarieven van netbeheerder i
- r_{2009} relevante heffingsrente volgens art. 30, lid 5, Algemene Wet inzake de Rijksbelasting

6. In de volgende hoofdstukken van deze bijlage legt de Raad uit hoe hij de individuele nacalculatiebedragen berekent. Vervolgens bevat de appendix bij deze bijlage een overzicht van de nacalculatie- en correctiebedragen voor alle netbeheerders, die de Raad op basis van deze bijlage berekent.

2 Nacalculatie tweede reguleringsperiode

7. Op 5 september 2005 heeft de Raad de methode ter vaststelling van de korting ter bevordering van de doelmatige bedrijfsvoering door netbeheerders en het rekenvolume van elke tariefdrager van elke dienst waarvoor een tarief wordt vastgesteld, met kenmerk 101858/67, vastgesteld. Bij besluit van 8 november 2006 met kenmerk 101858/122 heeft de Raad bovengenoemd besluit gewijzigd. Beide besluiten vormen het methodebesluit voor de tweede reguleringsperiode (hierna: besluit van 5 september 2005).
8. In het besluit van 5 september 2005 heeft de Raad vastgelegd dat de x -factoren voor de tweede reguleringsperiode na die periode zouden worden nagecalculeerd op basis van artikel 81c, lid 2, sub c van de Gaswet. Bij deze nacalculatie berekent de Raad achteraf hoe hoog de x -factoren geweest zouden zijn als hij was uitgegaan van de feitelijke productiviteitsverandering in plaats van van de geschatte productiviteitsverandering. Op basis van deze nagecalculeerde x -factoren berekent de Raad vervolgens welke inkomsten de netbeheerders zouden hebben mogen behaald uit de gereguleerde tarieven. De som van de verschillen in inkomsten die de Raad zodoende berekent, verwerkt hij vervolgens als een correctie in de tarieven tijdens de derde reguleringsperiode. Hierbij past de Raad de wettelijke heffingsrente toe.
9. De Raad heeft de nacalculatie uitgevoerd conform de in het besluit van 5 september 2005 vastgelegde methode³. Op twee punten heeft de Raad de methode uit dit besluit nader gespecificeerd. Daarnaast heeft hij één kennelijke verschrijving gecorrigeerd. In dit hoofdstuk onderbouwt de Raad de wijze waarop hij de nacalculatie van de x -factoren voor de tweede periode heeft uitgevoerd.

2.1 Methode nacalculatie in formulevorm

2.1.1 Toegepaste methode

10. In dit hoofdstuk zet de Raad in formulevorm uiteen op welke wijze hij de nacalculatie voor de tweede reguleringsperiode uitvoert. Deze formules ontleent de Raad aan het besluit van 5 september 2005.
11. Op drie punten is de methode van nacalculatie niet reeds vastgelegd in het besluit van 5 september 2005. Het gaat om de volgende onderdelen:
 - a) Het uitbreiden van de meetgroep. De Raad licht dit toe in randnummer 18.
 - b) Het corrigeren van een kennelijke verschrijving in de berekening van de gemiddelde gemeten productiviteitsverandering. De Raad licht dit toe in randnummer 19.
 - c) De definitie van de algemene variabele teta. De Raad licht dit toe in randnummer 20.

2.1.2 Standaardisatie van de afzet

12. Om de productiviteitsverandering voor alle netbeheerders eenduidig te kunnen meten dient de Raad de afzet van de verschillende netbeheerders te standaardiseren. Dit doet hij door middel van het berekenen van de samengestelde output. De Raad berekent de samengestelde output per netbeheerder voor de

³ Zie ook randnummer 183 van het methodebesluit.

nacalculatie van de x -factoren voor de tweede periode op basis van randnummer 31 van Bijlage A van het besluit van 5 september 2005 als volgt:

$$SO_{i,t} = p_{2004}^* \cdot y_{i,t}$$

waarbij:

- $SO_{i,t}$ de samengestelde output van netbeheerder i in het jaar t die is berekend door vermenigvuldiging van de sectortarieven met de voor graaddagen gecorrigeerde volumes in het jaar t
- p_{2004}^* de sectortarieven in het jaar 2004 die zijn berekend aan de hand van de tarieven van de sector gewogen met de gerealiseerde en gefactureerde volumes 2004
- $y_{i,t}$ de voor graaddagen gecorrigeerde volumes voor jaar t van netbeheerder i die gebaseerd zijn op de gerealiseerde en gefactureerde volumes in jaar t en een graaddagencorrectie

13. De sectortarieven uit de vorige formule worden berekend op basis van randnummer 32 van bijlage A van besluit van 5 september 2005:

$$p_{2004}^*(j) = \frac{\sum_i p_{i,2004}(j) \cdot y_{i,2004}(j)}{\sum_i y_{i,2004}(j)}$$

waarbij:

- $p_{2004}^*(j)$ het tariefelement j uit p_{2004}^*
- $p_{i,t}(j)$ het tariefelement j van netbeheerder i in jaar t
- $y_{i,t}(j)$ het volume-element j uit $y_{i,t}$

14. In 2005 is de tariefstructuur voor kleinverbruikers veranderd. Hierdoor zijn de afnemerscategorieën kleinverbruikers voor het jaar 2004 anders dan die voor de jaren 2005 en later. Hierdoor zijn volumes en tarieven van 2004 niet vergelijkbaar met die van na 2004. De Raad baseert daarom de sectortarieven 2004 voor kleinverbruikers, op basis van randnummer 29 van bijlage A van het besluit van 5 september 2005, op de tarieven voor 2005. Dit doet hij door als volgt de tarieven voor 2004 te corrigeren:

$$p_{i,2004,K} = \frac{p_{i,2005,K}}{\left(1 - \overline{\mu}_K + cpi_{2005}\right)}$$

waarbij:

- $p_{i,t,K}$ De kleinverbruikerstarieven van netbeheerder i in jaar t
- $\overline{\mu}_K$ De gemiddelde efficiëntiefactor op de inkomsten uit kleinverbruikerstarieven in de tweede periode

cpi de relatieve wijziging van de consumentenprijsindex. Deze wordt berekend uit het quotiënt van deze prijsindex, gepubliceerd in de vierde maand voorafgaande aan jaar t , en van deze prijsindex, gepubliceerd in de zestiende maand voorafgaande aan jaar t , zoals deze maandelijks wordt vastgesteld door het Centraal Bureau voor Statistiek.

15. Op basis van randnummers 14 en 18 van het besluit van 8 november 2006 corrigeert de Raad voor de berekening van de samengestelde output de volumes en prijzen voor grootverbruikers. De correcties bestaan er uit dat de Raad de tarieven vermenigvuldigt met het quotiënt van de gecontracteerde en benutte capaciteit. De volumes vermenigvuldigt hij met het quotiënt van de benutte en gecontracteerde capaciteit.

2.1.3 Productiviteitsverandering

16. Op basis van randnummer 27 uit bijlage A van het besluit van 5 september 2005 bepaalt de Raad de individuele productiviteitsveranderingen op basis van cijfers uit 2004 en 2006. Hierbij defleert de Raad de kosten voor 2006 met de relevante cpi , om een reële kostenverandering te meten.

$$PV_{i,2004,2005,2006} = \frac{C_{i,2004} / SO_{i,2004} - \frac{C_{i,2006}}{(1 + cpi_{2004-2006})} / SO_{i,2006}}{C_{i,2004} / SO_{i,2004}}$$

waarbij:

$PV_{i,p}$ de gemeten productiviteitsverandering van netbeheerder i over periode p ⁴

$C_{i,t}$ de gestandaardiseerde kosten van netbeheerder i in jaar t

17. De Raad heeft de meetgroep berekend conform randnummers 33 t/m 35 van Bijlage A van het besluit van 5 september 2005. Volgens deze methode bestaat de meetgroep uit de volgende netbeheerders: de netbeheerders die in 2001 tot de meetgroep behoorden, aangevuld met Delta, omdat die in 2004 op basis van randnummer 34 van Bijlage A van het methodebesluit aan het efficiëntie criterium voldeed. Daarnaast is op basis van randnummer 35 van Bijlage A van het besluit van 5 september 2005 Essent Netwerk B.V. toegevoegd, omdat nog geen van de grote drie netbeheerders⁵ deel uitmaakte van de meetgroep en omdat Essent Netwerk B.V. de meest efficiënte netbeheerder van de deze drie netbeheerders is.

Netbeheerders in meetgroep	Reden in meetgroep
Netbeheerder Centraal Overijssel B.V.	Deel meetgroep 2001
DELTA Netwerkbedrijf B.V.	Efficiëntie criterium 2004
B.V. Netbeheer Haarlemmermeer	Deel meetgroep 2001
Obragas Net N.V.	Deel meetgroep 2001
ONS Netbeheer B.V.	Deel meetgroep 2001
Westland Energie Infrastructuur B.V.	Deel meetgroep 2001
Essent Groep	Meest efficiënt grote drie

⁴ periode p kan in de gebruikte symbolen zowel een jaar als een periode van een aantal jaar beslaan.

⁵ Dit zijn: N.V., Continuon Netbeheer, Essent Netwerk B.V. en Eneco Netbeheer B.V.

18. Vervolgens heeft de Raad een representativiteitstoets toegepast op de productiviteitsverandering die hij meet voor deze meetgroep. Dat heeft hij gedaan door de productiviteitsverandering van de meetgroep te vergelijken met de productiviteitsverandering van de hele sector. De Raad concludeert op grond van deze toets dat de meetgroep niet representatief is. Hij breidt daarom de meetgroep uit naar alle netbeheerders.
19. De Raad berekent de gemiddelde productiviteitsverandering op basis van randnummer 28 van Bijlage A van het besluit van 5 september 2005 volgens onderstaande formule. Deze formule wijkt af van de in het methodebesluit opgenomen formule, omdat deze een kennelijke verschrijving bevatte. Deze verschrijving is een feitelijke onjuistheid. Hoewel de gemeten productiviteitsverandering namelijk een verandering over twee jaar is, rekent de formule in het methodebesluit deze verandering toe aan een periode van drie jaar door de gemeten gemiddelde productiviteitsverandering tot de derde macht te verheffen. In de nacalculatie corrigeert de Raad deze inconsistentie door in het linkerdeel van de formule een tweemacht op te nemen.

$$1 - (1 - g'_{2004,2005,2006})^2 = \frac{\sum_i (p_{i,2004} \cdot y_{i,2006} \cdot PV_{i,2004,2005,2006})}{\sum_i (p_{i,2004} \cdot y_{i,2006})}$$

waarbij:

g'_p de gemeten gemiddelde productiviteitsverandering over periode p

2.1.4 Nacalculatie x -factoren

20. Op basis van randnummer 37 van Bijlage A van het besluit van 5 september 2005 herberekent de Raad de x -factoren volgens onderstaande formule. De parameter θ in deze formule is in het besluit van 5 september 2005 strikt genomen niet (meer) gedefinieerd. De Raad berekent de parameter θ door de respectieve θ 's voor klein- en grootverbruik te wegen.

$$(1 - x'_{i,2005,2006,2007})^3 = \theta_i \cdot (1 - (g'_{2004,2005,2006} - 0,005))^3$$

waarbij:

$x'_{i,p}$ de x -factor voor netbeheerder i in periode p zoals berekend met de gemeten productiviteitsverandering en inhaalslag

θ_i de gewogen efficiëntieparameter van netbeheerder i gebaseerd op de benchmark van het jaar 2004

2.1.5 Nacalculatiebedragen

21. De herberekende x -factoren leiden volgens randnummer 10 van Bijlage A van het besluit van 5 september 2005 als volgt tot aangepaste totale inkomsten uit gereguleerde tarieven:

$$TI'_{i,2005} = TI_{i,2004} \cdot (1 - x'_{i,2005,2006,2007})$$

$$TI'_{i,2006} = TI_{i,2004} \cdot (1 - x'_{i,2005,2006,2007})^2$$

$$TI'_{i,2007} = TI_{i,2004} \cdot (1 - x'_{i,2005,2006,2007})^3$$

waarbij:

$TI'_{i,t}$ de totale inkomsten van netbeheerder i in jaar t als die berekend zouden worden aan de hand van de daadwerkelijk gemeten productiviteitsverandering

22. De herberekende x -factoren leiden vervolgens op basis van randnummer 11 van Bijlage A van het besluit van 5 september 2005 als volgt tot schattingsfouten per jaar van de tweede periode:

$$s_{i,2005} = TI'_{i,2005} - TI_{i,2005}$$

$$s_{i,2006} = TI'_{i,2006} - TI_{i,2006}$$

$$s_{i,2007} = TI'_{i,2007} - TI_{i,2007}$$

waarbij:

$s_{i,t}$ de schattingsfout van de totale inkomsten voor netbeheerder i in jaar t als gevolg van het verschil tussen de vooraf bepaalde en de gemeten productiviteitsverandering

23. Volgens randnummer 12 van Bijlage A van het besluit van 5 september 2005 leiden de schattingsfouten volgens onderstaande formule tot een totale schattingsfout voor de tweede periode. Deze totale schattingsfout is het nacalculatiebedrag. Overigens zal de Raad (delen van) nacalculatiebedragen die worden verwerkt na 2008 tevens corrigeren voor wettelijke heffingsrente tussen 2008 en het betreffende jaar.

$$Nac_{i,2RP} = TS_{i,2005,2006,2007} = \sum_{t=2005}^{2007} s_{i,t} \cdot (1 + r_{t,\dots,2008})^{2008-t}$$

waarbij:

$Nac_{i,2RP}$ Het bedrag dat de Raad als gevolg van de nacalculatie van de tweede reguleringsperiode in de derde reguleringsperiode als correctie toepast op de tarieven van netbeheerder i

$TS_{i,p}$ de totale schattingsfout in periode p voor netbeheerder i

r_p heffingsrente in periode p volgens art. 30, lid 5, Algemene Wet inzake de Rijksbelastingen

3 Nacalculatie januari 2007

Aanleiding

24. De Raad heeft de tarieven voor het jaar 2007 vastgesteld per 1 februari 2007. Dit had tot gevolg dat de netbeheerders in januari 2007 nog de tarieven voor 2006 hanteerden. Zoals aangekondigd in de brief van 1 december 2006 over het proces tot vaststelling van transport- en aansluittarieven elektriciteit en gas 2007⁶ en opgenomen in het methodebesluit⁷ calculeert de Raad daarom de tariefinkomsten over deze maand na.

Methode

25. De Raad berekent het nacalculatiebedrag als de inkomsten die netbeheerders uit gereguleerde tarieven hadden mogen verdienen verminderd met de inkomsten die ze daadwerkelijk hebben verdiend. Voor beide bedragen gaat de Raad hierbij uit van de rekenvolumes. Het nacalculatiebedrag is zodoende gelijk aan het rekenvolume dat toerekenbaar is aan de maand januari 2007, vermenigvuldigd met het verschil tussen de tarieven die de Raad voor 2007 heeft vastgesteld en de tarieven die de netbeheerders in januari 2007 daadwerkelijk hebben gefactureerd. Ten slotte verhoogt de Raad dit bedrag nog met de wettelijke heffingsrente.

$$Nac_{i,jan07} = (1 + r_{2007-2008}) \cdot \sum_j (p_{i,j,2007} - p_{i,j,jan07}) \cdot rv_{i,j,2005-2007} \cdot jf_{j,jan2007}$$

waarbij:

$Nac_{i,jan07}$	het bedrag dat de Raad als gevolg van de nacalculatie van januari 2007 in de derde reguleringsperiode als correctie toepast op de tarieven van netbeheerder i
r_p	heffingsrente in periode p volgens art. 30, lid 5, Algemene Wet inzake de Rijksbelastingen
$p_{i,j,2007}$	het vastgestelde tarief voor 2007 voor tariefdrager j van netbeheerder i
$p_{i,j,jan07}$	het in januari 2007 gehanteerde tarief voor tariefdrager j van netbeheerder i
$rv_{i,j,2005-2007}$	het rekenvolume in de jaren 2005-2007 voor tariefdrager j van netbeheerder i
$jf_{j,jan2007}$	de jaarfractie van het rekenvolume van tariefdrager j voor januari 2007

26. De jaarfractie geeft weer welk deel van het jaarlijkse rekenvolume per tariefdrager is gerealiseerd in de maand januari 2007. Voor het verbruiksvolume van kleinverbruikers hanteert de Raad de jaarfractie die gelijk is aan het deel van het jaarverbruik dat volgens de verbruiksprofielen van Enbin wordt toegerekend aan januari 2007. Dit komt neer op een waarde van 0,169. Voor de overige volumes hanteert de Raad een jaarfractie die gelijk is aan het aantal dagen in januari 2007 gedeeld door het aantal dagen van 2007. De fractie heeft zodoende een waarde van 31/365.

⁶ Brieven van 1 december 2006 met kenmerken 102365_1/7.B764, 102370_1/8.B764, 102370_2/7.B764, 102370_4/9.B764, 102370_5/7.B764, 102365_6/10.B764, 102370_6/9.B764, 102370_7/6.B764, 102370_8/8.B764, 102365_10/8.B764, 102370_9/8.B764, 102370_10/7.B764, 102370_11/7.B764, 102370_12/9.B764, www.energiekamer.nl.

⁷ Zie randnummer 184 van het methodebesluit.

4 Nacalculatie eerste helft 2008

Aanleiding

27. De Raad heeft de tarieven voor het jaar 2008 vastgesteld per 1 juli 2008. Dit had tot gevolg dat netbeheerders vanaf januari tot en met juni 2008 nog niet de tarieven voor 2008 hanteren. Zoals opgenomen in het methodebesluit⁸ calculeert de Raad daarom op dezelfde wijze als de nacalculatie januari 2007 de inkomsten voor de maanden januari tot en met juni 2008 na.

Methode

28. Ook hier berekent de Raad het nacalculatiebedrag als de inkomsten die netbeheerders uit gereguleerde tarieven hadden mogen verdienen verminderd met de inkomsten die ze daadwerkelijk hebben verdiend op basis van rekenvolumes. Het bedrag dat netbeheerders uit gereguleerde tarieven hadden mogen verdienen is gelijk aan de totale inkomsten voor 2008, die volgen na toepassing van de x -factor, vermenigvuldigd met de jaarfractie voor de eerste helft van 2008. Het bedrag dat netbeheerders hebben verdiend is gelijk aan het product van de gehanteerde tarieven tijdens de eerste helft van 2008, de rekenvolumina en de jaarfractie voor de eerste helft van 2008. De Raad berekent vervolgens het nacalculatiebedrag als volgt:

$$Nac_{i,S1_2008} = TI_{i,2008} \cdot jf_{S1_2008} - \sum_j (p_{i,j,S1_2007} \cdot rv_{i,j,2008} \cdot jf_{S1_2008})$$

waarbij:

$Nac_{i,S1_2008}$ het bedrag dat de Raad als gevolg van de nacalculatie van de eerste helft van 2008 in de derde reguleringsperiode als correctie toepast op de tarieven van netbeheerder i

$TI_{i,2008}$ de totale inkomsten 2008 voor netbeheerder i zonder correcties

jf_{S1_2008} de algemene jaarfractie voor de eerste helft van 2008

$p_{i,j,S1_2008}$ het gehanteerde tarief in de eerste helft van 2008 voor tariefdrager j van netbeheerder i

$rv_{i,j,2008}$ het rekenvolume in het jaar 2008 voor tariefdrager j van netbeheerder i

29. De jaarfractie geeft weer welk deel van het jaarlijkse rekenvolume per tariefdrager is gerealiseerd in de maanden januari tot en met juni 2008. Voor het verbruiksvolume van kleinverbruikers stelt de Raad de jaarfractie gelijk aan het deel van het jaarverbruik dat volgens de verbruiksprofielen van Enbin wordt toegerekend aan de periode januari t/m juni 2008. Voor de overige volumes stelt de Raad de jaarfractie gelijk aan het aantal dagen van januari t/m juni 2008 gedeeld door het aantal dagen van 2008. Omdat deze genoemde jaarfracties aan elkaar gelijk zijn hanteert de Raad deze jaarfractie als algemene jaarfractie voor de tweede helft van 2008. De jaarfractie heeft de waarde 0,503.

⁸ Zie randnummer 185 van het methodebesluit.

Appendix bij Bijlage 1

Nacalculatie- en correctiebedragen

	$Nac_{i,2RP}$	$Nac_{i,jan2007}$	$Nac_{i,S1_2008}$
Cogas Infra & Beheer B.V.	-1.185.896	45.747	-364.833
DELTA Netwerkbedrijf B.V.	-1.482.005	-233.219	-1.155.695
B.V. Netbeheer Haarlemmermeer	-511.577	-3.992	-247.200
Intergas Energie B.V.	-1.302.251	16.471	-445.191
NRE Netwerk B.V.	-1.621.162	95.481	-867.872
Liander N.V.	-18.624.438	-40.895	-7.959.051
Obragas Net N.V.	-1.898.021	-83.735	-710.683
N.V. RENDO	-956.374	-66.123	-111.719
Westland Infra Netbeheer B.V.	-1.133.653	252.951	-782.224
Essent Netwerk B.V.	-18.463.367	331.834	-8.293.526
Zebra Gasnetwerk B.V.	0	0	-136.294
Stedin B.V.	-16.394.158	216.958	-5.028.336

	$Cor_{i,2009,2RP}$	$Cor_{i,2009,jan2007}$	$Cor_{i,2009,S1_2008}$
Cogas Infra & Beheer B.V.	-415.656	16.034	-127.874
DELTA Netwerkbedrijf B.V.	-519.443	-81.743	-405.071
B.V. Netbeheer Haarlemmermeer	-179.308	-1.399	-86.644
Intergas Energie B.V.	-456.439	5.773	-156.040
NRE Netwerk B.V.	-568.217	33.466	-304.189
Liander N.V.	-6.527.866	-14.334	-2.789.647
Obragas Net N.V.	-665.256	-29.349	-249.094
N.V. RENDO	-335.209	-23.176	-39.157
Westland Infra Netbeheer B.V.	-397.345	88.659	-274.170
Essent Netwerk B.V.	-6.471.410	116.308	-2.906.881
Zebra Gasnetwerk B.V.	0	0	-47.771
Stedin B.V.	-5.746.152	76.044	-1.762.432

Algemene opmerkingen:

1. Een uitleg van de hierboven gehanteerde symbolen is te vinden in onderhavig besluit
2. De nacalculatie- en correctiebedragen in deze bijlage zijn uitgedrukt in Euro's.
3. Een positief correctiebedrag leidt tot een opwaartse correctie van de inkomsten, een negatief bedrag tot een neerwaarts
4. De relevante heffingsrente bedraagt: 5,15%

Bijlage 2

Inleiding

1. In deze bijlage legt de Raad uit hoe hij de rekenvolumina berekent die voortkomen uit de wijziging van de TarievenCode Gas¹. Deze rekenvolumina gelden vanaf 1 januari 2009. De tarieven van 2009 worden vastgesteld met behulp van deze rekenvolumina. De Raad berekent de rekenvolumina voor iedere netbeheerder in een aantal stappen, deze worden hieronder toegelicht. De Raad gebruikt hierbij de productiviteitsdata² 2006 en 2007.
2. De volgende wijzigingen van de TarievenCode Gas zijn relevant bij het vaststellen van rekenvolumina:
 - Het transportafhankelijke verbruikerstarief-volume is gelijkgesteld aan 0;
 - Er is een nieuwe tariefstructuur gevormd voor afnemers, genaamd profielgrootverbruikers;
 - Hierbij worden afnemers herverdeeld over de tariefstructuren kleinverbruik en profielgrootverbruikers;
 - Een aantal reken Capaciteiten is verlaagd.
3. Als gevolg van de toevoeging van de nieuwe tariefstructuur, worden afnemers in de TarievenCode Gas verdeeld over drie groepen; afnemers met een aansluitcapaciteit van ten hoogste 40 m³(n)/uur, profielgrootverbruikers en telemetrie grootverbruikers. De groep telemetrie grootverbruikers komt overeen met de vroegere groep grootverbruikers. De afnemers met een aansluitcapaciteit van ten hoogste 40 m³(n)/uur en profielgrootverbruikers vormen samen de kleinverbruikers. De aanname hierbij is dat kleinverbruikers niet beschikken over telemetrie.

Telemetrie grootverbruikers

4. De groep telemetrie grootverbruikers komt overeen met de vroegere groep grootverbruikers. De groep omvat afnemers van lage druk (LD), hoge druk (HD) en extra hoge druk (EHD) netten. De tariefdragers van telemetrie grootverbruikers wijzigen in een aantal gevallen van naam, de rekenvolumina per tariefdrager wijzigen niet.

Profielgrootverbruikers

5. In de TarievenCode Gas worden voor de profielgrootverbruikers twee nieuwe tariefdragers voor de transportdienst toegevoegd; een vastrecht tarief en een capaciteitsafhankelijk tarief. De rekenvolumina van deze tariefdragers worden berekend aan de hand van het aantal profielgrootverbruikers en de reken Capaciteit van de profielgrootverbruikers.

¹ Besluit van 10 december 2008 met kenmerk 102490/24. De TarievenCode Gas wordt regelmatig gewijzigd, zie www.energiekamer.nl

² De productiviteitsdata zijn data die de netbeheerders jaarlijks aan de Raad verstrekken, op basis waarvan de Raad de productiviteitsvergelijking uitvoert.

6. De profielgrootverbruikers worden onderverdeeld in de volgende afnemerscategorieën met bijbehorende rekencapaciteit:

Afnemerscategorie	Capaciteit [m ³ (n)/uur]	Rekencapaciteit [m ³ (n;35,17)/uur]	Grootte gasmeter*
1	> 40 en ≤ 65	40	G40
2	> 65 en ≤ 100	65	G65
3	> 100 en ≤ 160	100	G100
4	> 160 en ≤ 250	160	G160
5	> 250	250	> G160

In de productiviteitsdata 2006 heeft iedere netbeheerder zijn profielgrootverbruikers over de bovenstaande afnemercategorieën verdeeld. De rekenvolumina van de twee tariefdragers kunnen aan de hand van de volgende formules worden berekend:

$$rv_{pgv,v,i} = \sum_j pgv_{i,j}$$

waarbij:

$rv_{pgv,v,i}$ het rekenvolume voor de tariefdrager vastrecht profielgrootverbruiker voor netbeheerder i

$pgv_{i,j}$ het aantal profielgrootverbruikers in afnemerscategorie j van netbeheerder i

$$rv_{pgv,c,i} = \sum_j (pgv_{i,j} \cdot rc_j)$$

waarbij:

$rv_{pgv,c,i}$ het rekenvolume voor de tariefdrager capaciteit profielgrootverbruiker voor netbeheerder i

rc_j rekencapaciteit van profielgrootverbruikers in afnemerscategorie j

Afnemers met een aansluitcapaciteit van ten hoogste 40 m³(n)/uur

7. In de TarievenCode Gas worden voor afnemers met een aansluitcapaciteit van ten hoogste 40 m³(n)/uur drie tariefdragers voor de transportdienst voorgeschreven: een vastrechttarief, een verbruiksafhankelijk tarief en een capaciteitsafhankelijk tarief. Het transportafhankelijke verbruikerstarief-volume is gelijkgesteld aan 0. Hierdoor heeft het rekenvolume van deze tariefdrager geen betekenis meer. Voor elke netbeheerder wordt het rekenvolume van deze tariefdrager gelijkgesteld aan 0.

8. De afnemers met een aansluitcapaciteit van ten hoogste 40 m³(n)/uur worden onderverdeeld in de TarievenCode Gas in de volgende afnemerscategorieën met bijbehorende rekencapaciteit:

Afnemerscategorie	Capaciteit m ³ (n)/uur]	Rekencapaciteit [m ³ (n;35,17)/uur]	Grootte gasmeter*	Standaard jaarverbruik** [m ³ (n;35,17)]
1	≤ 10	1½	≤ G6	< 500
2	≤ 10	3	≤ G6	≥ 500 en < 4.000
3	≤ 10	6	≤ G6	≥ 4.000
4	> 10 en ≤ 16	10	G10	n.v.t.
5	> 16 en ≤ 25	16	G16	n.v.t.
6	> 25 en ≤ 40	25	G25	n.v.t.

9. In de productiviteitsdata 2006 worden de afnemers niet volledig over bovenstaande afnemercategorieën verdeeld door de netbeheerders. In de productiviteitsdata 2006 wordt een andere grens (standaard jaarverbruik van 7.500) gehanteerd tussen afnemerscategorie 2 en 3. Dit betekent dat de afnemers in categorie 2 uit het jaar 2006 moeten worden gesplitst. Hiervoor worden de productiviteitsdata 2007 gebruikt.
10. De productiviteitsdata 2007 maken onderscheid in meer afnemerscategorieën dan de productiviteitsdata 2006. In de productiviteitsdata 2007 heeft iedere netbeheerder afnemers met een aansluitcapaciteit van ten hoogste 40 m³(n)/uur over de bovenstaande afnemercategorieën verdeeld. Op basis van de productiviteitsdata 2007 berekent de Raad het percentage waarmee de afnemers uit afnemerscategorie 2 van de 2006 data worden verdeeld over de afnemerscategorieën 2 en 3 uit de TarievenCode Gas. De afnemers uit afnemerscategorie 3 van de 2006 data gaan geheel over naar afnemerscategorie 3 uit de TarievenCode Gas. Na herverdeling van de kleinverbruikers over de afnemerscategorieën kunnen de rekenvolumina van de twee tariefdragers aan de hand van de volgende formules worden berekend:

$$rv_{at40,v,i} = \sum_j at40_{i,j}$$

waarbij:

$rv_{at40,v,i}$ het rekenvolume voor de tariefdrager vastrecht afnemers met een aansluitcapaciteit van ten hoogste 40 m³(n)/uur voor netbeheerder i

$at40_{i,j}$ het aantal afnemers met een aansluitcapaciteit van ten hoogste 40 m³(n)/uur in afnemerscategorie j van netbeheerder i

$$rv_{at40,c,i} = \sum_j (at40_{i,j} \cdot rc_j)$$

waarbij:

$rv_{at40,c,i}$ het rekenvolume voor de tariefdrager capaciteit afnemers met een aansluitcapaciteit van ten hoogste 40 m³(n)/uur voor netbeheerder i ;

rc_j

reken capaciteit van afnemers met een aansluitcapaciteit van ten hoogste 40 $m_3(n)/\text{uur}$ in afnemerscategorie j (NB: van een aantal afnemerscategorieën is de reken capaciteit gewijzigd).

Tariefdragers transportdienst 2008		Tariefdragers transportdienst 2009
Vastrecht kleinverbruikers (aantal afnemers)	splitsen:	Vastrecht afnemers met een aansluitcapaciteit van ten hoogste 40 $m_3(n)/\text{uur}$ (aantal afnemers)
Capaciteit kleinverbruikers ($m_3(n;35,17)$ per uur)	splitsen:	Capaciteit afnemers met een aansluitcapaciteit van ten hoogste 40 $m_3(n)/\text{uur}$ ($m_3(n;35,17)$ per uur)
Verbruik kleinverbruikers ($m_3(n;35,17)$)	:verdwijnt	Vastrecht profielgrootverbruikers (aantal afnemers)
		Capaciteit profielgrootverbruikers ($m_3(n;35,17)$ per uur)
Vastrecht grootverbruikers <16 bar (aantal afnemers)	=	Vastrecht telemetriegrootverbruikers <16 bar (aantal afnemers)
Capaciteit grootverbruikers standaard <16 bar ($m_3(n;35,17)$ per uur)	=	Capaciteit telemetriegrootverbruikers standaard <16 bar ($m_3(n;35,17)$ per uur)
Capaciteit grootverbruikers LD <16 bar ($m_3(n;35,17)$ per uur)	=	Capaciteit telemetriegrootverbruikers LD <16 bar ($m_3(n;35,17)$ per uur)
Capaciteit grootverbruikers HD <16 bar ($m_3(n;35,17)$ per uur)	=	Capaciteit telemetriegrootverbruikers HD <16 bar ($m_3(n;35,17)$ per uur)
Vastrecht EHD (≥ 16 bar) (aantal afnemers)	=	Vastrecht EHD (≥ 16 bar) (aantal afnemers)
Capaciteit EHD (≥ 16 bar) ($m_3(n;35,17)$ per uur)	=	Capaciteit EHD (≥ 16 bar) ($m_3(n;35,17)$ per uur)

Schematische samenvatting van de veranderingen in de tariefdragers transport.